

ΤΟ ΝΑΥΤΙΚΟ ΜΑΣ

ΤΑ ΠΡΩΤΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΒΑΠΟΡΙΑ

Το «Καράβι του Κόχραν» Η συγκίνηση των Ναυπλιέων του 1826. Ένα πρωτοφανές θέαμα. Η «Επιχειρήσις» και ο «Ερμής». Η νηπιακή ηλικία του Πολεμικού μας Ναυτικού. Ο «Αστιγξ» και οι αξιωματικοί του. Τα γεγονότα του Πόρου. Μια διαταγή του Καποδίστρια. Ο «Μονόκερως» κτλ. κτλ.

Ο πρωί της 3ης Σεπτεμβρίου 1826 οι Ναυπλιείς, που κατοικούσαν στη λεγόμενη τότε «συνοικία του Γαλαού», ξέπνυσαν απότομα από έναν ασυνέθιστο κρότο τροχών, που τον σκορπούσε στη μικρή πόλη ή προνήνη αυρσ. Τό πρώτο Έλληνικό βαπόρι, ή «Καρτερία», τροχοφόρο, με σημαία Άγγλική, κυβερνόμενον από τον φιλέλληνα Άγγλο πλοίαρχο Αστιγξ, έμπαινε περήφανα στο λιμάνι κ' έρχιχε άγκυρα κοντά στο επιθαλάσσιο φρούριο. Τό βαπόρι αυτό, τόνων 533, μετά την άγκυροβολία του, εσήκωσε μ' έπισημότητα την Έλληνική σημαία, που την έχαιρέτησαν τά κανόνια όλων τών φρουριών. Οι κάτοικοι του Ναυπλίου, που είχαν κατεβεί στην παραλία, επήγαιναν με τίς βάρκες να έπισκεφθούν τό περιεργό αυτό πλοίο και τό κύτταζαν με θαυμασμό και συγκίνηση. Ήταν τό πρώτο άτμοκίνητο πλοίο που έβλεπαν. Ο Αστιγξ χαμογελαστός, με την πίπα στό δόντια, τους ύποδέχονταν κοντά στη σκάλα του βαποριού.

Η «Καρτερία» ενέπνευσε άμέσως τή δημόδη Μούσα και τό λαϊκό τραγούδι από τό Ναύπλιον διεδόθη σε όλη τήν Ελλάδα :
"Όλα τ' άρμενα άρμενίζου
με πανιά και με κουριά,
και του Κόχραν τό καράβι
ταξειδεύει με φωτιά !

Ο Κόχραν δέν επέβρινε τής «Καρτερίας», έν τούτοις όλοι ήξεραν ότι τό πρώτο Έλληνικό άτμοκίνητο είχε ναυπηγηθεί στην Άγγλία με δική του φροντίδα, ότι τό έστειλε ο μέγας αυτός φιλέλληνας και γι' αυτό, από μιάς άρχής, ο λαός τ' ώνόμασε «Καράβι του Κόχραν».

Περίεργα όμως είναι τά προηγηθέντα τής κατασκευής τής «Καρτερίας» : Από τήν άρχή τής Έλληνικής Έπανάστασως, οι άποτελούντες τήν Προσωρινή Κυβέρνησι, εκατάλαβαν τήν άνάγκη άτμοκίνητων πλοίων. Όταν μάλιστα ανέμιχθη στόν Αγάνα ο Μεχμέτ Αλής κ' έστειλε στόν Ίμβραήμ που έπολιορκούσε τό Μεσολόγγι, τρία μικρά άτμοκίνητα, τά όποια έκείνος μεταχειρίστηκε ώς ριμουλκά, οι άρμυζόμενοι Έλληνες έννοιωσαν ότι δέν έπρεπε να καθυστερήσουν. Στίς συνεδριάσεις του Βουλευτικού τής 18 και 21 Ιουλίου 1824 διαβάστηκε άναφορά περί χρήσεως άτμοκίνητων και άλλων περιεργων πολεμικών μέσων ύπογραμμένη από τόν Αστιγγα, ο όποιος στην πολιορκία τής Τριπολιτσάς πολεμούσ ύπό τάς διαταγές του Κολοκοτρώνη με σώμα από 150 άνδρας συντηρούμενος μ' έξοδά του.

Τό Βουλευτικό ένέκρινε τήν πρότασί του «περί κατασκευής δύο άτμοκίνητων ανά 100 βαρέλλας (τονελάτων) έκαστον» άλλ' ή απόφασις δέν έπραγματοποιήθη τότε. Ο Αστιγξ άρχισε να ύποπτεύεται ότι ή Έλλ. Κυβέρνησις δέν ήτελε να διαθέσει χρήματα από δάνειο, και προσέφερε από δικά του χίλιες Άγγλικές λίρες για να γίνει ή άρχή πανελληνίων εράνων και ναυπηγηθή ένα τουλάχιστον άτμόπλοιο. Συγχρόνως ή Φιλελληνική Επιτροπή, τής Νέας Υόρκης άνήγγειλε από τήν άρχή του 1824 ότι θα έξοπλίση μιά άτμοκίνητη κορβέτα.

Πολλοί κατέβαιναν στό Ναύπλιον για να ίδουν τήν «Καρτερία» τό μηχανοποίητο αυτό θαλάσσιο τέρας, για τό όποτον ή φήμη διέδιδε σε όλη τήν Ελλάδα ύπερφυσικές ιδιότητες, ότι π. χ. άνέβριχε ώς στους... προμαχώνες του Παλαμηδιού κλπ. Η «Καρτερία», άν και ήταν άρκετά μεγάλο πλοίο, είχε μηχανή πολύ αδύνατη, μόλις 120 ίππων και έπιλομό βαρύτατο και δυσανάλογο. Έφερε όκτώ κανόνια που έρχιχαν μπάλες τών 68 λιτρών. Ο Κιουταχής, μάλιστα τόσο άπόρησε, ώστε όταν του έπεσε μιά τέτοια μάλα στό στρατόπεδό του, τήν έστειλε... πεσκέσι στό Σουλτάνο !

Για να κατασκευασθή ή «Καρτερία», έξοδεύθηκαν δέκα χιλιάδες Άγγλικές λίρες, και για τά κανόνια τής άλλες πέντε... Η «Καρτερία» έλαβε σπουδαίο μέρος στην έπίθεσι εναντίον των Τούρκων που ήταν όχυρωμένοι στό Μοναστήρι του Αγίου Στυριδανος, του Πειραιώς. Έχρησιμοποίησε μάλιστα και πυρακτωμένες σφαίρες με τίς όποιες έκανε θραύσι. Έτσιτα έλαβε μέρος στην έκστρατεία του Έυδελ εναντίον τ' υ Όρροκου, του Βόλου και του Τρίκερι, και έκανε τό

περίφημο έκείνο κατόρθωμα να παροβιάση τήν είσοδο του Κορινθιακού Κόλπου. Τότε μάλιστα ο Αστιγξ άναγκάστηκε από τήν αυθάδεια των Αυστριακών, να βυθίση μιάν Αυστριακή γολέττα. Έπειτα, ή «Καρτερία» έπλευσε ώς στην Κύπρο και τήν Αλεξάνδρεια (στην έκστρατεία που έκανε ο Κόχραν στις μακρινές έκείνες Τουρκικές κτήσεις). Βάβαιον εννε τέλος ότι τό πρώτο αυτό άτμοκίνητο πλοίο τής Ελλάδος έβοήθησε πολύ και ως μεταφορικό μέσο, π. χ. στην μεταφορά του τακτικού στρατού του Φαβιέρου από τή Σαλαμίνα στόν Πειραιά κλπ.

Οι αξιωματικοί τής «Καρτερίας» ήταν Άγγλοι, από τους όποιους μάλιστα ένας, ο Σκέντλεϋ, έκποτώθη στην ναυμαχία του Κορινθιακού Κόλπου από σφαίρα κανονιοϋ. Οι ναύτες ήταν όλοι Έλληνες, από τους όποιους μάλιστα μερικοί άνέβριχαν άργότερα σε ανωτάτους στρατιωτικούς βαθμούς, όπως π.χ. ο ύποναύαρχος Σπηριάδης, οι αξιωματικοί Καβάκος και Μόμουκας, οι ίλαρχοι Καλογερότουλος και Μάνιαρης, ο δικαστικός Βυβιλάκης και άλλοι.

Μετά τόν θάνατον του Αστιγγος, άνέλαβε τή διακυβέρνησι τής «Καρτερίας» ο Βασάνος, ο όποιος και τήν ώδήγησε στό 1830 στην Σάμο, έξ αιτίας των ταραχών που έγιναν τότε στην νήσο έκείνη. Άλλ' ούτε ο Βασάνος, ούτε κανείς άλλος μπορούσε να έξισωθή με τόν Αστιγγα, τό φιλέλληνα έκείνο με τή μεγάλη καρδιά και τήν άπέραντη μετριοφροσύνη.

Όπως είπαμε παραπάνω, ή «Καρτερία» ήταν έλαττωματικός κατασκευασμένη. Γι' αυτό και συχνά έτάβαινε διάφορες ζημιές. Κατά τό Μάη του 1827, μιά τρικυμισμένη νυχτιά, ενώ περιούσε κοντά από τόν Κάβο-Μαλιά, σπάσανε τά δυό κατάρτια της κ' έκινδύνευσε να βουλιάξη. Τό Σεπτέμβρη του ίδιου έτους, ενώ έτοιζέδευε από τήν Πάτρο στο Μεσολόγγι έσκασε ή μηχανή της και ή «Καρτερία» σώθηκε άνοιγοντας τά πανιά...

Κατά τόν Ιούλιο του 1827 ο Κόχραν έπλευσε με τήν «Καρτερία» στην Σύρο και έτάβαλε στους έμπορους άναγκαστική συνεισφορά 20.000 ταλλήρων. Ένώ ή «Καρτερία» βρισκότανε στό λιμάνι, πήρε πάλι φωτιά ή μηχανή της και τό πλοίο παρά λίγο να καη; άλλα τό πρόφτασαν οι ναύτες ενός Υδραϊτικού καραβιοϋ και οι Συριανοί που έτρεξαν από τή στεριά με βάρκες.

Δεύτερο Έλληνικό άτμοκίνητο εννε ή «Επιχειρήσις» που έφτασε από τήν Άγγλία τό φθινόπωρο του 1827, ύστερ' από πολλές περιπέτειες και μεταβολές. Συνέβη δηλ. τό έξής : Ο Κόχραν έβαλε στην «Επιχειρήσις» μηχανή έφευρσέσεως δικής του, άλλα μόλις τό άτμοκίνητο βγήκε για δοκιμή από τά ναυπηγεία στόν Τάμεσι, έκινδύνευσε να βουλιάξη. Δέν μπορούσε ούτε να πλεύση, άλλ' ούτε και να σταθ ή στην θάλασσα ! Έσώθη δε από τό Άγγλικό πλεμικό Κολομβιάνα και έρμυλικήθη σεό λιμάνι τής Πλυμούθ.

Τρίτο Έλληνικό άτμόπλοιο εννε ο «Ερμής» που ήρθε τόν Απρίλη του 1828, όταν έφερε στό Ναύπλιον και τόν Κόχραν, ο όποιος έγύρισε στην Ελλάδα όπου είχε πάει στις 28 Δεκεμβρίου 1827. Ο Κόχραν μόλις έφτασε στόν Πόρο εσήκωσε στό κατάρτι το «Ερμού» τά ναυαρχικά σύμβολα. Άλλ' ο άείμνητος Κυβερνήτης Καποδίστριας, έστειλε άμέσως τό γραμματέα του Δραγούμη και διέταξε να κατεβασθούν άμέσως τά σήματα, με τήν παραγγελία άν του Κόχραν δέν του άρέσει ή διαταγή του, μπορεί να πάη όπου θέλει. Και τά σήματα έκατέβηκαν.

Από τά τρία άτμοκίνητα που άναφέραμε, ή «Επιχειρήσις» έλαβε μέρος, —μαζύ με τήν «Καρτερία», — μόνο στην έκστρατεία του Αμβρακικού Κόλπου και κάπης, μαζύ με τό δίκροτο «Ελλάς» και άλλα πολεμικά πλοία από τό Μιαούλι στόν Πόρο, τήν νύχτα τής 31 Ιουλίου 1831. Τ' άλλα δύο εύτυχώς έσώθηκαν από τήν έκδικητική μανία των επαναστατών, στην πολυτάραχη έκείνη εποχή.

Η «Καρτερία», έχρησιμωσε και ως θαλαμηγός του Ρώσσου ναυάρχου Ρίσκοντ, στην όλιγοήμερη ύποψηφιότητά του για Κυβερνήτης τής Ελλάδος. Στόν καιρό της άντιβασιλείας, ή «Καρτερία» έκρίθη ως άχρηστη πειά και διελύθη «εις τά έξ ών συνετέθη». Ο «Ερμής», αφού τόν ξαναβάφτισαν με Βαναρχικό όνομα, τόν πήγαν στόν Πόρο στό 1846 και τόν διελύσαν.

Στά άρχεία του Υπουργείου των Ναυτικών σώζεται μιά έκθεση του φρονιστοϋ του Ναυτικού Αλεξ. Μανροκορδάτου προς τόν Κυβερνήτη από 8ης Ιουλίου 1829, ο όποιος όμολογεί ότι εννε άνάγκη ν' άλλαχθ ή μηχανή τής «Καρτερίας» και ότι ή «Επιχειρήσις» εννε πλοίο άχρηστο πειά. Από τήν ίδια έκθεση φαίνεται ότι και ο «Ερμής» είχε μπη τότε σε άρτία, άν και μετά τρία έτη, τόν Οκτώβριο του 1832, είχε ταξειδεύσει ώς στην Κόρκυρα και Ξαναγόριος

ΛΗΣΜΟΝΗΜΕΝΕΣ ΙΣΤΟΡΙΕΣ

Η ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ ΟΛΓΑ ΚΑΙ Ο ΠΟΛΩΝΟΣ ΣΥΝΟΜΩΤΗΣ

Ένα επεισόδιο τής Βασιλείας; όταν ήταν ακόμη νέκ. 'Ο νεκρός Πολωνός συνουίτης; 'Η νεοπαλγία του γιὰ τὴν πατρίδα καὶ τὴν ἄρρωστη μητέρα του. 'Η 'Όλγα συγκινεῖται. 'Η ἀτιμία τῶν Ρώσσων αὐλικῶν. 'Η σύλληψις τοῦ νέου. 'Η 'Όλγα πέφτει ἄρρωστη ἀπ' τὸ κακό της. Στὴν Πετρούπολι. 'Ο Τσάρος συγκινεῖται, ἀλλὰ καὶ ἀρνείται. Στὰ κάτεργα τῆς Σιβηρίας. Οἱ γάμοι τῆς 'Όλγας μετὸν Βασιλέα Γεώργιο. Τὸ καλύτερο δῶρο. 'Η χάρις κτλ. κτλ.

ΑΛΛΟΤΕ βασίλισσα 'Όλγα, ἡ σύζυγος τοῦ δολοφονηθέντος στὴν Θεσσαλονίκη βασιλέως Γεωργίου, ὅταν ἦταν ἀκόμη Μεγάλη Δούκισσα, πρὸ τοῦ γάμου της δηλαδή, καὶ ἀκριβῶς κατὰ τὸ ἔαρ τοῦ 1886, βρισκοταν μετὸν μητέρα της στὴ Νίκαια.

Μία μέρα λοιπὸν εἶχε βγεῖ νὰ κάμῃ, μόνη της, ἕνα μικρὸ περίπατο στὰ γύρω ἀμπέλια. Ἐνῶ ὅμως προχωροῦσε ἐντελῶς ἀμέριμνη, εἶδε νὰ τὴν πλησιάσῃ ἕνα συμπαθέστατος νέος. 'Ο νέος αὐτὸς τὴν χαιρέτησε μετὸν σεβασμό, κ' ἀμέσως κατόπιν γονάτισε μπροστά της καὶ τῆς εἶπε :

— 'Υψηλοτάτη, σὰς ἰκετεύω, ἀκοῦστε τί θὰ σὰς πῶ καὶ λυπηθῆτε με !...

Τὰ πονεμένα λόγια τοῦ νέου κ' ἡ θλίψις ποὺ ζωγραφίζοταν στὸ πρόσωπὸ τοῦ συγκίνησαν τὴν 'Όλγα, ἡ ὅποια τοῦ εἶπε νὰ σηκωθῇ ἐπάνω καὶ νὰ τῆς ἐξηγήσῃ τὴν θέλει.

'Ο νέος, γονατιστὸς πάντα, διηγήθηκε στὴν Μ. Δούκισσα, ὅτι εἶνε Πολωνός φοιτητής, ὅτι εἶχε λάβει μέρος στὶς μυστικὰς συνεδριάσεις τῶν Πολωνῶν τῶν ἐνεργούντων διὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν τῆς πατρίδος τῶν ἀπὸ τὴν Ρωσσία, ὅτι ἀνεκαλύφθησαν ἕξαφνα καὶ ἐνῶ οἱ ἄλλοι συντροφοὶ του ἐξορίσθηκαν στὴν Σιβηρία, αὐτὸς εἶχε κατορθώσει νὰ περάσῃ τὰ σύνορα καὶ νὰ καταφύγῃ στὴ Γαλλία...

— Λοιπὸν, ράπησεν ἡ 'Όλγα, τί ζητᾷτε τώρα ἀπὸ μένα ; Τί θέλετε νὰ κάμω γιὰ σὰς ; — 'Υψηλοτάτη, ἀποκρίσθηκε ὁ νέος, ἡ νοσταλγία μου νὰ ξαναγυριστῶ στὴν πατρίδα μου εἶνε μεγάλη, εἶνε ἀπάνταστη. Θέλω νὰ ξαναδῶ τὸν τόπο ποὺ γεννήθηκα, τὴν γῆν τῆς μητέρας μου, ἡ ὅποια εἶνε ἄρρωστη. 'Ο πόθος μου αὐτὸς εἶνε ἀπερίγραπτος. 'Υψηλοτάτη, με λυῶναι, με πεθαίνει μέρα μετὸν ἡμέρα. Προστατέψτε με, 'Υψηλοτάτη, βοηθήστε με νὰ γυριστῶ στὴν ἀγαπημένη μου πατρίδα, καὶ θὰ σὰς εἶμαι ἀσπιδίως εὐγνώμων !...

— 'Η 'Όλγα συγκινήθηκε βαθύτατα ἀπ' τὰ λόγια τοῦ νέου.

— Σηκωθῆτε ἐπάνω, τοῦ εἶπε. Θὰ κάμω γιὰ σὰς ὅ, τι μπορῶ. Θὰ μιλήσω ἀπόψε στὴ μητέρα μου κ' ἡ δὴν μετὰ θὰ μεσιτέψουμε στὸν αὐτοκράτορα. Ἐλα αὐριο τὸ πρωτὶ νὰ μάς δῆς στὴν ἑπαυλι.

'Ο νέος δακρύζοντας ἀπὸ εὐγνωμοσύνη καὶ ἀγαλλίασι, χαιρέτησε τὴν Μ. Δούκισσα, τὴν εὐχαρίστησε θερμὰ γιὰ τὴν καλοσύνη της καὶ ἔφυγε.

Τὸ ἴδιο βράδυ ἡ 'Όλγα μίλησε στὴν μητέρα της γιὰ τὸ περιστατικὸν ποὺ τῆς συνέβη καὶ τὴν παρακάλεσε θερμὰ νὰ μεσιτέψῃ ὑπὲρ τοῦ Πολωνοῦ σπουδαστοῦ. Τῆ στιγμῇ ὅμως ποὺ τὰ διηγεῖτο αὐτὰ στὴν μητέρα της ἦσαν παρόντες καὶ μερικοὶ αὐλικοί. Ἐνας ἀπὸ αὐτούς, ἐλαφρὸς καὶ μοχθηρὸς ἄνθρωπος, ἔσπευσε ἀμέσως κατόπιν νὰ ἀνακοινώσῃ τὰ πάντα σὲ μερικοὺς συναδέλφους του καὶ νὰ τοὺς συμβουλέψῃ νὰ προβοῦν τὴν σύλληψιν τοῦ νέου, ἐν ἀγνοίᾳ τῆς δουκίσσης, γιὰ νὰ φανοῦν εὐχάριστοι στὴν τρομερῇ καὶ πανίσχυρῇ ἀυτονομίᾳ τῆς Πετρούπολεως. Οἱ συνάδελφοί του ἀσύνετοι ὅπως καὶ αὐτὸς βρῆκαν τὴν πρότασιν τοῦ λογικῆ, καὶ τὴν ἐπομένῃ τὸ πρωτὶ ὅταν πῆγε ὁ νέος στὴν ἑπαυλι γιὰ νὰ δῆ τὴν Μ. Δούκισσα 'Όλγα, τοῦ εἶπαν πῶς ἡ ὑπόθεσις του ἕκανονίσθη καὶ τοῦ οὐστήσαν νὰ περάσῃ ἀπ' τὸ Ρωσσικὸν Προξενεῖο γιὰ νὰ πάρῃ διαβατήριον.

Ἀνόποτος ὁ νέος τράβηξε γιὰ τὸ Ρωσσικὸν Προξενεῖο. Μόλις ὅμως ἔφτασεν ἐκεῖ καὶ μπῆκε μέσα, τὸν ἔπιασαν ἀμέσως κατὰ ρι-

αὶ φέροντας κτλ. τοιογραφικὰ στοιχεῖα γιὰ τὴν ἐφημερίδα «Ἑλληνικὸς Καθρέπτης». Ἐπίσης ἀπὸ τῆς ἐφημερίδος τοῦ 1883, φαίνεται ὅτι τὸ «ἀτιμόπλεστον» «Ἐρμῆς», ἐχρησιμοποιήθη κατὰ τὴν ὑποδοχὴν τοῦ Ὁθωνος, ὅταν ὁ πρῶτος μετὸν βασιλεὺς ἐγύριζε ἀπὸ τὸ ἱστορικὸν τοῦ ἐκεῖνο ταξεῖδι στὴ Σμύρνη.

Γιὰ συμπλήρωμα, προσθέτομε ὅτι ὅταν ὁ Κόχαν ἦρθε γιὰ πρῶτην φορὰ στὴν Ἑλλάδα, στὶς 9 Μαρτίου 1827, ἔταξειδουσε μετὸν «Μονόκρονον», μίαν μικρὴν σκούνα ποὺ ἀγοράστηκε μετὰ χρήματα τοῦ πρώτου Ἑλληνικοῦ δανείου. Στὴ σκούνα αὐτῇ, γιὰ μεγαλοπρέπεια βέβαια εἶχαν βάλλει καὶ μίαν μικρὴν ἀτμομηχανή. Ὁ «Μονόκρονον» δὲν ἔχει ἐνδοξὴ ἱστορία. Ἐναυάγησε μὴ νύχτα στὸν Τάμεσι καὶ δὲν ἔγινε περὶ λόγους γι' αὐτόν.

ταγὴν τῶν αὐλικῶν, μερικοὶ Ρώσσοι ναῦται καὶ τὸν μετέφεραν στὸ λιμάνι Ἐκεῖ τὸν ἐρριξαν σὲ μιά βάρκα καὶ τὸν μετέφεραν στὴν ἔξω τοῦ λιμένος ἀγκυροβολημένην Ρωσσικὴν φρεγάτα. Στὴν φρεγάτα, παρὰ τῆς διαμαρτυρίας του, ἔδωσαν τὸν αὐτὸν Πολωνὸν σπουδαστὴν μετὰ ἀλυσίδας καὶ τὸν μετέφεραν στὴν Κροστάνδη.

Ἡ 'Όλγα μὴ βλέποντας νὰ φανῇ ὁ νεαρὸς σπουδαστής τὸν ἐπεριμένε ἀρκετὰς ἡμέρας. Τέλος ζήτησε πληροφορίες κ' ἔμαθε τί εἶχε συμβεῖ.

Ἡ ἀτιμία τῶν Ρώσσων αὐλικῶν ἔκαμε στὴν Μεγάλη Δούκισσα κατάπληξιν Ἐξω φρενῶν γιὰ ὅ, τι συνέβη ἦταν ὀλόκληρη τὴν ἡμέρα ἀνάστατη, ἔκλαιγε, γύριζε ἐπάνω-κάτω, ἔκανε σὺν τρελλῇ Κανεὶς δὲν μπορούσε νὰ τὴν καθησυχάσῃ καὶ νὰ τὴν παρηγορήσῃ γιὰ ὅ, τι συνέβη.

— Ἐγὼ φταίω !... Ἐγὼ τὸν κατέστρεψα !... φώναζε ἔξω φρενῶν ἀπ' τὸ κακό της. Ἄν δὲν τὸν καλοῦσα στὴν ἑπαυλι δὲν θὰ τοῦ συνέβαινε ἡ συμφορὰ ποὺ τοῦ συνέβη.

Τὴν ἄλλη μέρα ἡ 'Όλγα ἔπεσε ἄρρωστη μετὰ δυνατὸν πυρετό. Παράδερνε ἔτσι στὸ κρεββάτι ἐπὶ ἡμέρας. Ὅταν τέλος κατάλαβε τὸν ἑαυτὸ της καλύτερα, σηκώθηκε κ' ἔφυγε ἀμέσως γιὰ τὴν Πετρούπολι. Μόλις ἔφτασε ἐκεῖ πῆγε κατ' εὐθείαν στὰ Ἀνάκτορα, ζήτησε νὰ δῆ τὸν θεῖον τῆς Ἀυτοκράτορα καὶ μόλις παρουσιάστηκε μπρῶς του ἔπεσε στὰ γόνατα καὶ μετὰ δάκρυα στὰ μάτια, ζήτησε χάρι ὑπὲρ τοῦ Πολωνοῦ σπουδαστοῦ, ὁ ὅποιος εἶχε φυλακισθῆ ὡς συνομῶτης.

'Ο Τσάρος συγκινήθηκε ὅταν ἀκούσε τὴν ἱστορίαν τοῦ νέου, μὴ δῆλωσε, ὡστόσο, στὴν 'Όλγα πῶς δὲν μπορούσε νὰ δώσῃ χάριν σ' ἕνα συνομῶτη. Ἐφ' ὅσον οἱ συννεόχοι του βρισκόντουσαν στὴ Σιβηρία ἔπρεπε νὰ σταλθῇ κ' αὐτὸς ἐκ τῆς νὰ ἀφεθοῦν ὅλοι ἐλεύθεροι, πρῶτα ἀπὸ πάντων.

Ἡ 'Όλγα ἐπέμεινε καὶ τέλος ἀπεφαίσθη νὰ σταλθῇ ὁ νέος εἰς τὴν Πολωνίαν γιὰ νὰ δῆ τὴν ἄρρωστην μητέρα του, μὴ κατόπιν νὰ μεταφερθῇ κ' αὐτὸς στὰ κάτεργα τῆς Σιβηρίας. Ἐσεῖ δὲ καὶ ἔγινε...

Ἐνας χρόνος πέρασε ἐν τῷ μεταξύ. Στὰ 1867 ἔγιναν οἱ γάμοι τῆς 'Όλγας μετὸν βασιλέα τῆς Ἑλλάδος Γεωργίου τὸν Α'. Ἐπ' εὐκαιρίᾳ τῶν γάμων τῆς ἀνεψιάς του, ὁ Τσάρος τῆς προσέφερε λαμπρὰ καὶ πολυτελέστατα δῶρα. Ἡ 'Όλγα βρῆκε τότε τὴν εὐκαιρίαν νὰ τοῦ μιλήσῃ γιὰ τὸν Πολωνὸν σπουδαστὴν :

— Τὸ καλύτερον γαμήλιον δῶρον, θεῖε μου, εἶπε στὸν Ἀυτοκράτορα πασῶν τῶν Ρωσσικῶν, θὰ ἦταν γιὰ μένα ἡ χάρις ὑπὲρ τοῦ νέου ποὺ σπιζεῖ στὴ Σιβηρία !...

Ἐπ' εὐκαιρίᾳ τῶν γάμων τῆς ἀνεψιάς του, ὁ Τσάρος τῆς προσέφερε λαμπρὰ καὶ πολυτελέστατα δῶρα.

— Ἀπὸ τὸ ἐπιθυμοῦ τόνσον, τῆς εἶπε, θὰ γίνῃ τὸ θέλημά σου.

Καὶ ὑπέγραψε ἀμέσως τὴν χάριν.

Ἐσεῖ ὁ Πολωνὸς σπουδαστής; ἀφθῆ ἐλεύθερος, γύρισε στὴν Πετρούπολι, τελείωσε τῆς σπουδῆς του κ' ἔγινε ἕνας ἀπ' τοὺς πιδὸ καλοῦς γατροῦς τῆς Ρωσσικῆς προτυεουσης κ' ἀπ' τοὺς πιδὸ φιλιόσυχους καὶ ἀφοσιωμένους ὑπὲρ τοῦ Ἀυτοκράτορος.

ΑΝΕΚΔΟΤΑ ΖΗΤΙΑΝῶΝ

Ἐνας περαστικὸς περνᾷ μπρῶς ἀπὸ ἕνα ζητιάνον, ποὺ ἔχει κρεμασμένον σὲ ὁ στήθος του μίαν ἐπιγραφὴν ὅτι εἶνε τυφλός. Τοῦ δίνει μίαν βοήθειαν...

— Σὰ; εὐχαριστῶ πολὺ, κύριε, τοῦ λέει ὁ τυφλός... Τὸ νόμισμα αὐτὸ εἶνε ἀλήθεια κανοόργιον, τῆς ὥρας ! Πῶς γυαλίζει !...

— Καλά, καὶ πῶς τὸ εἶδες ὅτι γυαλίζει ;...

— Μὰ, νὰ σὰς πῶ, κύριε...

— Γιατί κριμένον σὲ τὸ στήθος σου αὐτῆ τὴν ἐπιγραφὴν εἶμαι τυφλός, ἐνῶ βλέπεις περιφρόνημα !...

— Νά...εἶπε κάποιον νὰ μοῦ τὴ γραφῇ, μὰ ἔλας φαίνεται λάθος. Ἐγὼ δὲν εἶμαι τυφλός.

— Ἄμ τι εἶσαι ;

— Κωφάλαλος.

— !...

